

ASKELMERKIT FOOD PILOT PLANTIN
VAIKUTTAVUUDELLE
PÄIJÄT-HÄMEESSÄ

Tämä artikkeli julkaistaan osana kokoomajulkaisua Tähtäimessä vaikuttavuus

Pöntinen Tarja
Insinööri ylempi AMK

Opinnäytetyöartikkeli

Ennakoinnin ja kehittämisen asiantuntija

2024

Ennakoinnin ja kehittämisen asiantuntija
Insinööri ylempi AMK

Tekijä	Tarja Pöntinen	Vuosi 2024
Ohjaaja	Sari Mattinen	
Toimeksiantaja	LAB ammattikorkeakoulu	
Työn nimi	Askelmerkit Food Pilot Plantin vaikuttavuudelle Päijät-Hämeessä	
Sivumäärä	28 + 3	

Kasvipohjaisten tuotteiden tuotekehitysympäristö Food Pilot Plant perustettiin LAB-ammattikorkeakoululle Lahteen. Yhteisen tuotekehitysympäristön tarve nousi esiin Päijät-Hämeen Viljaklusterin jäsenyrityksiltä vuonna 2021. Food Pilot Plant toteutettiin Euroopan alueen hankerahoituksella sekä Päijät-Hämeen Viljaklusterin yritysten että LAB-ammattikorkeakoulun taloudellisella panostuksella. Tilat laitteineen valmistuivat syksyllä 2023. Food Pilot Plantin käynnistellessä toimintaansa opinnäytetyössä selvitettiin, vastaavatko hankkeen aikana toteutetut tilat ja palvelut Päijät-Hämeen Viljaklusterin jäsenyrityksien tarpeita. Opinnäytetyössä selvitettiin myös näkökulmia Food Pilot Plantin vaikuttavuudesta Päijät-Hämeen alueelle. Opinnäytetyön toimeksiantajana toimi LAB-ammattikorkeakoulu.

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisin menetelmin. Asiakasymmärryksen parantamiseksi ja kehittämiseksi menetelmänä opinnäytetyössä käytettiin palvelumuotoilua. Aineistoa kerättiin teemahaastatteluilla Päijät-Hämeen Viljaklusterin jäsenyrityksiltä ja yhteistyökumppaneilta. Aineisto analysoitiin sisällönanalyysillä. Saadut kehitystoimenpiteet ja kommentit käytiin toimeksiantajan, LAB-ammattikorkeakoulun TKI-asiantuntijoiden kanssa läpi.

Opinnäytetyössä saadut tulokset viittaavat siihen, että Food Pilot Plant tarvitsee sekä lyhyen että pidemmän aikavälin strategian, jonka toimenpiteitä tulisi seurata mittarein. Food Pilot Plantin toiminnan saaminen kestäväälle pohjalle vaatii selkeää kuvausta olemassa olevista palveluista. Viestintää palveluista ja tiloista tulee parantaa niin sisäisesti kuin ulkoisestikin. Luottamukseen ja tietoturvaan liittyvät asiat tulisi taata esimerkiksi sopimuksin. Tuotekehitystoiminnan rahoittamiseksi etenkin pk-yritykset tulevat tarvitsemaan tukea apurahojen saamiseksi. Opinnäytetyössä nähtiin, että Food Pilot Plantin vaikuttavuus Päijät-Hämeen alueen elintarvikealan yrityksille tulee olemaan merkittävä. Jatkuvuutta tuovat vuonna 2025 alkava ammattikorkeakoulutus ja useat eri Päijät-Hämeen alueen hankkeet, jotka nivoutuvat Food Pilot Plantin toimintaan.

Avainsanat	Tutkimus- ja kehittämistoiminta, aluekehitys, yritysyhteistyö, tuotteistus, vaikuttavuus, tuotekehitysympäristö
Muita tietoja	Artikkeli julkaistaan osana kokoomajulkaisua Tähtäimessä vaikuttavuus, jonka on toimittanut Sari Mattinen.

Expert in Foresight and
Development
Master of Engineering

Author	Tarja Pöntinen	Year 2024
Supervisor	Sari Mattinen	
Commissioned by	LAB University of Applied Sciences	
Title	Milestones for the impact of the Food Pilot Plant in Päijät-Häme	
Number of pages	28 + 3	

The Food Pilot Plant, a product development environment for plant-based products, has been established at LAB University of Applied Sciences (LAB) in Lahti. The idea for a common environment arose from the need of the member companies from the Päijät-Häme Grain Cluster (Grain Cluster) in 2021. The Food Pilot Plant was implemented with the European union funding and with financial input from both the Grain Cluster companies and LAB. The Food Pilot Plant is starting its operations and the thesis examined whether the facilities and services implemented correspond to the need of the member companies of the Grain Cluster. The thesis also examined perspectives on the impact of the Food Pilot Plant on the Päijät-Häme region. The commissioning party for the thesis was LAB.

The thesis was carried out using qualitative methods. In the thesis service design was used to improve and develop customer understanding. Material was collected through thematic interviews with member companies and partners of the Grain Cluster. Data was analyzed using content analysis. Received development measures and comments were reviewed with the client.

The thesis results obtained that the Food Pilot Plant needs both a short- and long-term strategy. Food Pilot Plant also need a clear description of existing services to get its operations in sustainable base. Communication about services and facilities must be improved both internally and externally. Trust and data security related matters should be guaranteed with contracts. Product development activities of SMEs will need support in obtaining grants. The thesis showed that the impact of the Food Pilot Plant in the Päijät-Häme region will be significant. In 2025 the university of applied sciences starts education and several projects that are linked to the Food Pilot Plant's operations will bring continuity to Päijät-Häme.

Keywords	Research and development operations, regional development, cooperation with companies, productization, effectiveness, pilot plant
Special remarks	This article is published as part of a collective publication Aiming for impact, submitted by Sari Mattinen

ASKELMERKIT FOOD PILOT PLANTIN VAIKUTTAVUUDELLE PÄIJÄT-HÄMEESSÄ

Tekijä: Tarja Pöntinen

JOHDANTO

Food Pilot Plant on kasvipohjaisten tuotteiden tuotekehitysympäristö, joka rakennettiin LAB-ammattikorkeakoululle Lahteen. Idea yhteisen tuotekehitysympäristön perustamisesta tuli vuonna 2021 Päijät-Hämeen Viljaklusterilta. Se on vilja-alan yritysten verkosto, joka on parinkymmenen vuoden ajan toiminut yhteistyössä alueen viljelijöiden, viljaraaka-ainetta jalostavien yrityksiä sekä koulutuslaitosten kanssa. (Päijät-Hämeen Viljaklusteri 2023.)

Food Pilot Plant aloitettiin hankkeena LAB-ammattikorkeakoulun kanssa, joka tarjosi tuotekehitysympäristölle sopivat tilat sekä henkilökunnan (LAB University of Applied Science 2023a). Tuotekehitysympäristön rakentaminen tapahtui vuosien 2022 ja 2023 aikana. Food Pilot Plant on paikka, jossa henkilö tai organisaatio voi tulla tekemään tuotekehitystä pienemmässä mittakaavassa (LAB University of Applied Science 2023b).

Opinnäytetyö toteutettiin laadullisin menetelmin. Palvelumuotoilun hyödyntäminen ja teemahaastattelu aineistonkeruumenetelmänä toimivat tämän opinnäytetyön pohjana. Palvelun laadun mittaaminen ei ole yksiselitteistä. Tuulaniemen (2011, 240) mukaan palvelumuotoilun korkean laadun varmistaminen toteutuu pätevyityneillä henkilöillä, jotka tietävät palvelun osapuolten tarpeet ja prosessit.

Opinnäytetyöni tarkoituksena on saada aikaan pohja, jolla ymmärretään Food Pilot Plantin asiakkaiden todelliset tarpeet tuotekehitysympäristölle, jolloin toimeksiantajan LAB-ammattikorkeakoulun, on helpompi toteuttaa ja kehittää sen toimintaa. Opinnäytetyön tuloksena syntyy kehitystoimenpiteitä ja -ehdotuksia parantamaan Food Pilot Plantin toimintaa ja vaikuttavuutta alueella.

FOOD PILOT PLANT TUOTEKEHITYSYMPÄRISTÖ

Päijät-Hämeen Viljaklusterin Pilot Plant -hanke

Covid-19-pandemian vaikutukset viljaklusterin jäsenyrityksiin sekä kauppojen toiveet kasvipohjaisten uutuustuotteiden kehittämiseksi panivat Päijät-Hämeen Viljaklusterin toteuttamaan ideansa yhteisestä kasvipohjaisiin tuotteisiin erikoistuneesta tuotekehitysympäristöstä. Se perustettiin yhdessä LAB-ammattikorkeakoulun kanssa hankkeena. Tuotekehitysympäristö Food Pilot Plant on toteutettu Euroopan aluekehitysrahastolta saaduilla varoilla sekä paikallisten elintarvikeyritysten antamalla laitelahjoituksilla. (Euroopan aluekehitysrahasto 2021.)

Hankkeessa perustettiin Food Pilot Plant-tuotekehitysympäristö sekä luotiin prosessi yritysten ja LAB-ammattikorkeakoulun välille toiminnan aloittamiseksi sekä tutkittiin myös Food Pilot Plantin kustannustehokkuutta jatkuvuuden takaamiseksi sekä rajattiin siinä toteutettavia toimintoja (LAB University of Applied Science 2023a). Päijät-Hämeen Viljaklusteri yhdessä Lahden kaupungin, Lahden seudun kehityksen (LADEC), Päijät-Hämeen liiton sekä LAB-ammattikorkeakoulun kanssa etsivät tuotekehitysympäristölle sopivaa paikkaa ja päätyivät LAB-ammattikorkeakoululla sijaitseviin tiloihin. Food Pilot Plantilla on valmiudet juomien valmistukseen sekä jauhomaisten tuotteiden kehitykseen. Tiloissa on pullotus- hiilihapotus-, käymis-, uutto- ja tislusmahdollisuudet, viljankäsittelyä tukevaa laitteistoa sekä laboratorio- ja varastotilat. (LAB University of Applied Sciences 2023b.)

Vuoden 2022 joulukuussa julkaistiin toimeenpanosuunnitelma suomalaisen ruokajärjestelmän kansainvälistämiseksi. Toimeenpanosuunnitelman luonnostelu tapahtui Helsingin yliopiston, Foodwestin sekä Päijät-Hämeen Viljaklusterin kanssa. Mukana suunnittelussa oli myös Lahden ja Seinäjoen kaupunkien edustajia. Tapaamisessa asetettiin seuraavanlaisia tavoitteita: 1) gastronomian maisteritutkinto Helsingin Yliopistoon Viikkiin, 2) Päijät-Hämeen viljaklusteri – yritysvetoinen viljaan keskittyvä kampus, jossa yhdistyvät innovaatiot, tuotekehitys ja kokeellinen tuotanto, 3) Foodwest – Pohjanmaalle keskittyvä liha- ja maitotuotantokampus. Edellä mainittujen tavoitteiden

vetovastuu olisi Helsingin yliopistolla, yhteistyössä yritysten ja muiden sidosryhmien kanssa. (Berner 2022a.)

Food Pilot Plant toiminnallaan tulee olemaan yksi osa isompaa kokonaisuutta, joka pohjautuu Bernerin vientireseptiin vuoden 2022 maaliskuulta. Bernerin vientireseptissä päätavoite on kaksinkertaistaa suomalainen elintarvikevienti. Bernerin selvityksen mukaan elintarvikeviennin lisääminen on mahdollista ja hyödyllistä koko ruokajärjestelmälle. Selvityksessä on esitetty kuusi toimenpidekokonaisuutta, mitkä sisältävät yhteistyöhön, vastuullisuuteen ja kestävään kehitykseen, innovaatioihin ja tutkimukseen, rakenteisiin, kapasiteettiin ja tuottavuuteen sekä alan sääntelyihin koskevia toimenpiteitä. (Berner 2022b.)

Bernerin yhteistyö-toimenpidekokonaisuuden kolmannessa toimenpideehdotuksessa luodaan kampus, joka on erikoistunut elintarvikkeisiin ja ruokaan. Kampuksella on tuotekehitykseen sopivat koekeittiöt ja -leipomot, laboratoriot, pieneen teolliseen tuotantoon sopivat prosessit sekä moninaiisiin pakkauksiin sopivat pakkausprosessit. (Berner 2022b.) Lahteen valmistunut Food Pilot Plant palvelee kasvipohjaisten tuotteiden kehittäjiä, yrityksiä että opiskelijoita.

Food Pilot Plantin sidosryhmät

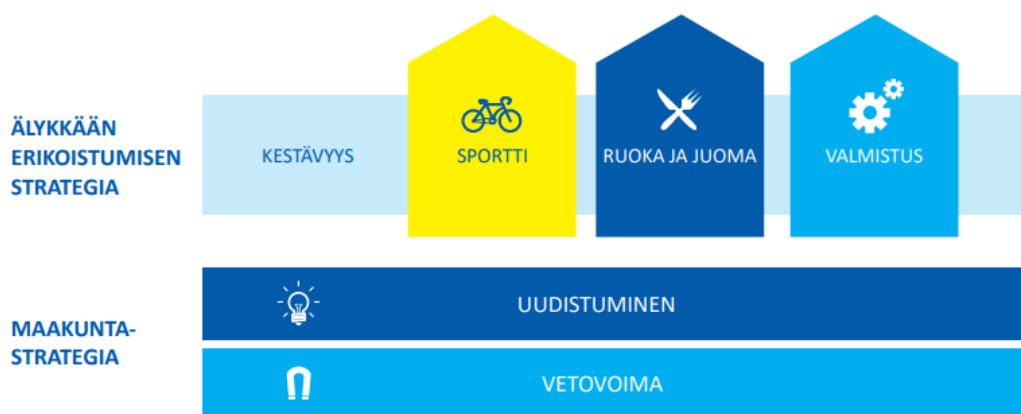
Schoonover ja muut (2019) ovat avanneet sidosryhmäyhteistyötä ja sen tekijöitä ekosysteemiajattelun pohjalta kolmeen keskeiseen tekijään; tilan luomiseen, motivaation kohdistamiseen ja luottamuksen rakentamiseen. Tilan luomisessa on tärkeää yhdistää toimijat keskenään, tarjota alustaa, jossa on tilaa kriittiselle ajattelulle. Tila vuorovaikutukselle voi olla joko virtuaalinen tai fyysinen. Motivaation kohdistamiseksi asetetaan yhteiset tavoitteet, määritetään edut kohderyhmille sekä sitoudutaan yhteisiin kehittämishankkeisiin. Luottamuksen rakentamiseksi olemassa olevat suhteet ja verkostot ovat tärkeitä. On sovittava yhteisen toiminnan elementit ja tunnistettava avaintoimijat, huomioiden tutkijat ja kehittäjät. (Schoonover, Grêt-Regamey, Metzger, Ruiz-Frau, Santos-Reis, Scholte, Walz & Nicholas 2019, 5.) Systeemiajattelussa on tärkeää ymmärtää kokonaiskuva sekä rajapinnat niin fyysisten rakenteiden, asiakkaiden tavoitteiden ja suunnitelmien osalta, jotta ekosysteemi voi toimia (Kola, Koivukoski, Koponen & Heino 2020, 78).

Sidosryhminä Food Pilot Plantille toimivat kiinteästi Lappeenrannan - Lahden teknillinen yliopisto (LUT), aluksi Päijät-Hämeen Viljaklusterin jäsenet, mutta jatkossa myös muut paikalliset kasvipohjaisiin raaka-aineisiin erikoistuneet elintarvikealan yritykset, sekä Lahden kaupunki, LADEC ja Päijät-Hämeen liitto (Euroopan aluekehitysrahasto 2021). Sidosryhmien yhteistyöllä voidaan kasvattaa tavoiteltuja alueellisia päämääriä kansainvälisiksi (Westman 2021, 54). Suurin osa edellä mainituista toimijoista ovat olleet perustamassa Food Pilot Plantia ja ovat mukana useassa hankkeessa, jotka tukevat Päijät-Hämäläistä elintarvikealan osaamista sekä ruokavientiedellytyksien parantamista (Euroopan aluekehitysrahasto 2021).

ALUEELLINEN VAIKUTTAVUUS

Päijät-Hämeen maakuntastrategiassa vuosille 2022–2025 painopisteet on asetettu vetovoimalle ja uudistumiselle. Uudistumisessa on painotettu yritysten ja koululaitosten yhteistyötä tuotekehitys- ja innovaatiotoiminnassa (TKI) sekä koulutuksen ja työelämän tarpeiden kohtaamista. Maakuntastrategiassa parannetaan yhteistyöverkostoja ja voimistetaan Älykkään erikoistumisstrategian osaamiskärkeä sekä kasvatetaan TKI-toiminnan vaikuttavuutta.

Strategia pähkinäkuoressa

Kuvio 1. Älykkään erikoistumisen strategian erikoistumisen kärjet (Päijät-Hämeen Liitto 2021a, 13)

Älykkään erikoistumisen strategiassa on neljä erikoistumisen kärkeä, jotka on kuvattu kuviossa 1. Älykäs erikoistuminen on osa Euroopan unionin innovaatiopolitiikkaa, jolla tavoitellaan alueiden kilpailukykyä kansainvälisesti. (Päijät-Hämeen Liitto 2021a, 9–15.) Ruoka ja juoma -kärjen perustana toimii Päijät-Hämeen Viljaklusteri, joka kattaa vilja-alan alkutuotannon yritykset sekä TKI-toimijat. Viljaklusterin toimijat ovat investoineet miljoonia Päijät-Hämeen alueelle viime vuosina ja kasvattaneet TKI-toimintaansa. Vilja-alalla on vientipotentiaalia, jonka hyödyntämistä tukevat muun muassa alueen puhtaat raaka-aineet. (Päijät-Hämeen Liitto 2021b, 10.)

Kasvipohjainen ruokakampus

Opinnäytetyön ja Food Pilot Plantin pohjana toimii Bernerin vientiresepti, jonka toimeenpanosuunnitelmassa on viitattu Päijät-Hämeen Viljaklusteriin ja Lahteen rakennettavaan kasvipohjaiseen ruokakampukseen (Berner 2022a). Myös Päijät-Hämeen maakuntastrategia tukee Food Pilot Plantin toimintaa (Päijät-Hämeen Liitto 2021a). Tuotekehitysympäristön toteutus on tukenut systeemistä ajattelua. Systeemisellä ajattelulla myötävaikutetaan eri toimijoiden verkostojen ja yhteistyön luomiseen valtion innovaatiopolitiikan ohjaamana (Hyttinen, Konttinen, Ahlqvist, Pelkonen & Loikkanen 2009, 77).

Food Pilot Plantia voinee kutsua ekosysteemiksi, joka on syntynyt ratkaisemaan yrityksiä tuotekehitys- ja innovaatiohaasteita sekä luomaan arvoa ja vaikuttavuutta alueelle. Ekosysteemi sisältää yhteistyön henkilöiden ja organisaatioiden välillä, joilla on halua luoda uutta, kasvattaa tietämystä ja oppia alasta. Jatkuva muutos ja muutoksiin mukautuminen ovat ekosysteemille luonnollista. (Kola ym. 2020, 21.)

Vaikuttavuuden mittaamista voidaan analysoida esimerkiksi vaikuttavuusketjulla. Vaikuttavuusketju koostuu seitsemästä kohdasta. Ne ovat tarve, visio, tavoite, resurssit, toimenpiteet, tulokset ja vaikuttavuus. Vaikuttavuusketjua on avattu tarkemmin artikkelikokoelman yhteisessä tietoperustassa. Food Pilot Plantin toiminnan ja johtamisen näkökulmasta vaikuttavuusketjua voidaan hyödyntää jatkuvan kehittämisen kannalta, sekä kokonaistoiminnan ymmärtämiseksi. (Hyvän mitta 2017, 3.)

Yhteistyö alueen elintarvikeyritysten ja koululaitosten välillä

Ammattikorkeakoulujen toimintaa ohjaa ammattikorkeakoululaki (14.11.2014/932), jonka § 4 sanelee sen tehtäviä. Tehtäviä ovat työhön ja sen edistämiseen liittyvät vaatimukset, tutkimustyöhön ja kulttuuriin perustuva korkeakouluopetus, joilla tuetaan opiskelijan ammattiin valmistautumista ja asiantuntijuutta. Lain 6 §:ssä huomioidaan, että ammattikorkeakoulun tulee harjoittaa omalla alueellaan kehitysyhteistyötä yritysten kanssa sekä pitää yhteyttä niin suomalaisten kuin ulkomaisten korkeakoulujen kanssa. (Ammattikorkeakoululaki 2014/932 § 4–6.)

Petruzzelli ja Murgia (2019, 975) tutkiessaan tutkimus-yritysyhteistyötä totesivat, että korkeakoulujen ja yritysten sijaintien läheisyydellä on iso merkitys kansainvälisten innovaatioiden kehityksessä. Kasvotusten tapahtuva yhteistyö edistää hiljaisen tiedon siirtymistä puolin ja toisin. Illi (2018, 41) taas toteaa Design or Die -hankkeessa tehtyjen verkostoitumisyritysten isojen yritysten kanssa olevan aikaa vievää ja vaatineen syvää asiakastuntemusta. Onnistuessaan yhteistyö antaa sitoutuneen ja pitkäikäisen kumppanin, jolta saa kokemusta ja panostusta.

Juntti (2022) on väitöskirjassaan tutkinut ammattikorkeakoulun ja yritysten yhteistyötä ja haasteita TKI-toiminnan tuotteistamiseksi. Väitöskirja on rakentunut double diamond -palvelumuotoiluprosessimallilla, joka on nelivaiheinen: etsiminen, määrittely, kehittäminen, toimittaminen, ja se tarjoaa pohjan palvelun rakentumiselle sekä halutun osaamisen ja tiedonhallinnan kehittämiselle. Väitöskirjan päätavoite oli tunnistaa ammattikorkeakoulualan muutos, haasteet ja lähtökohdat sekä löytää ratkaisuja TKI-toiminnan palvelujen tuotteistamiseksi alan tarpeisiin. Tutkimuksessa pääteltiin, että TKI-palvelussa pitää fokuksitua neljään eri luokkaan: 1) osaamisen uudistamiseen, 2) kehittämisen nopeuttamiseen, 3) tavoitellun palvelun saamiseen sekä 4) luottamuksen lisäämiseen. (Juntti 2022, 24–25; 133.)

Food Pilot Plantiin on kytköksissä useita hankkeita ja projekteja, kuten ammattikorkeakoulutasoisen koulutusohjelman aloittaminen vuonna 2025. Tällä pyritään vastaamaan työvoimarakenteen muutokseen sekä parantamaan työvoiman saantia Päijät-Hämeessä. Muita hankkeita ovat muun muassa VILJO–

ohjausosaamista Viljaklusterin toimialoille (Salpaus 2022) sekä Food HUB-hanke, jonka tavoite on Päijät-Hämeen ruoka- ja juomateollisuuden toimijaverkoston kasvattaminen muihin kuin viljaa jalostaviin yrityksiin, sekä syventää yritysten alueellisten sivujakeiden hyödyntämistä (LAB University of Applied Sciences 2023c).

Tuotekehitysympäristö vahvistamassa tuotekehitys- ja innovaatiotoimintaa

Päijät-Hämeen ammattikoulut sekä korkeakoulut ovat sitoutuneet yhdessä alueen yritysten, kaupungin sekä maakunnan toimijoiden kanssa kehittämään Päijät-Hämeen alueelle Suomen kasvipohjaisen elintarvikeosaamisen keskittymää. Tällä keskittymällä luodaan alueelle elinvoimaa, pitovoimaa sekä työpaikkoja. Kasvipohjaisten tuotteiden kehitys lujittaa myös maanviljelijöiden toimeentuloa ja toiminnan jatkuvuutta. (Euroopan aluekehitysrahasto 2021.)

Vuonna 2023 käyttöön otettu Food Pilot Plant tarvitsee ensisijaisesti paikalliset yritykset tekemään ja käyttämään tuotekehitysympäristön palveluja, jotta ympäristön tunnettavuus lisääntyisi alan toimijoiden keskuudessa niin alueellisesti kuin alueen ulkopuolella. Tutkimus-yritys-yhteistyön etuuksia voivat olla tuote-, prosessi- tai palveluinnovaatiot, julkaisut, niin yleiset kuin tieteelliset sekä osaamisen kehittyminen, innovaatiokapasiteetin kasvattaminen ja tiedon jakaminen (Vaikuttavuussäätiö 2021, 18; Oksanen 2003, 16).

Yksi tärkeimmistä tehtävistä Food Pilot Plantin toiminnan alkutaipaleella on tuotteistaminen. Tarjotut palvelut tulisi avata yrityksille niin, että yritykset tietävät, mitä palvelut ja tilat maksavat sekä mitä toimintoja niihin kuuluu ja kuka palveluista ja tiloista vastaa? Tuotteistaminen tulee suunnitella yhdessä asiakkaiden, eli alueen elintarviketoimijoiden kanssa, jolloin asiakaskunnan tarpeet huomioidaan mahdollisimman hyvin, unohtamatta tulevaisuusnäkökulmaa, jota tarvitaan palveluja rakennettaessa (Känkänen & Makkula 2019, 124).

Palvelujen ja tilojen toiminnallisuuksien kuvaus markkinointia varten on hyvä pitää mielessä (Toikko & Rantanen 2009, 86–87). VTT:n tekemässä selvityksessä (2003) todettiin, että varsinkin pienille ja keskisuurille yrityksille (pk-yritys) tietoisuus tarjotuista palveluista oli heikkoa ja sitä pitäisi parantaa, myös

rahoituskysymykset nousivat esiin pienemmillä yrityksillä (Oksanen 2003, 81). Tietoisuuden kasvattaminen tuotekehitysympäristön olemassaolosta niin pienemmille kuin isommille yrityksille on tärkeää ja sitä tulee vahvistaa.

OPINNÄYTETYÖN TARKOITUS, TAVOITTEET JA KYSYMYKSENASETELU

Opinnäytetyön tarkoituksena on kuvata Food Pilot Plantin vaikuttavuutta alueen elintarvikealan yrityksille sekä Päijät-Hämeen alueelle. Opinnäytetyö tehdään LAB-ammattikorkeakoululle, joka operoi Food Pilot Plantia. Tavoitteena opinnäytetyössä on selvittää, kuinka hyvin hankkeessa toteutetut prosessit tukevat alueen elintarvikealan yritysten sekä yhteistyökumppanien tarpeita. Opinnäytetyössä pyritään selvittämään myös millaisia palveluja ja tuotekehitystarpeita alueen elintarvikealantoimijoilla on, jotta Food Pilot Plantin toiminta saataisiin vastaamaan kysyntään. Nämä ovat opinnäytetyöni tutkimuskysymykset:

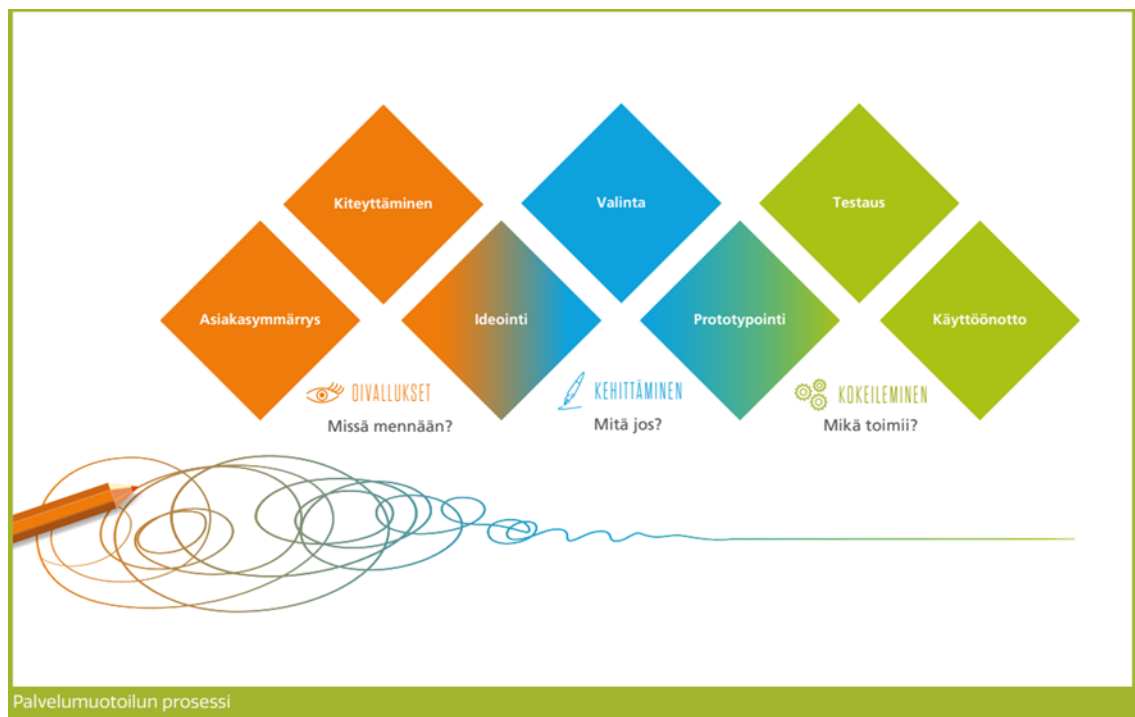
- Vastaavatko Food Pilot Plant-hankkeen aikana toteutetut toiminnot alueen elintarvikeyritysten tarpeisiin?
- Onko hankkeen aikana ilmennyt kehitystarpeita tai palveluja, joilla Food Pilot Plant vastaisi paremmin alueen elintarvikeyritysten tarpeisiin?
- Food Pilot Plantin aloittaessa toimintaansa, millaisena näette sen vaikuttavuuden ja vaikutukset alueen elintarvikealan toimijoille ja yhteistyökumppaneille?

MENETELMÄNÄ PALVELUMUOTOILU

Opinnäytetyön toteutin palvelumuotoilumenetelmällä. Palvelumuotoiluun päädyin, koska se auttaa kehittämään liiketoimintaa ja sen strategiaa, sekä helpottaa hankkimaan perustavanlaatuisia asiakasymmärrystä. Nykypäivän palvelumuotoilussa korostetaan syvällistä toimintaympäristö- ja asiakasymmärrystä, ja prosessi hyödyntää sekä palvelumuotoilun että ennakkoinnin menetelmiä. (Ojasalo, Moilanen & Ritalahti 2014, 71–74; Kolinen 2018, 7.) Yksi palvelumuotoilun päämääristä on estää niin sanottua siiloutumista

ja helpottaa ihmisten yhdessä tekemistä (Stickdorn, Hormess, Lawrence & Schneider 2018, 22).

Palvelumuotoilumenetelmä tukee yhteistä kehittämistä Food Pilot Plantin ollessa kasvipohjaisiin raaka-aineisiin pohjautuva tuotekehitysalusta, joka tarjoaa palveluitaan elintarvikealan yrityksille, asiantuntijoille ja jatkossa myös opiskelijoille. Lahden ammattikorkeakoulun (2018) toteuttamassa Design or die-hankkeessa pohdittiin, olisiko globaalien haasteiden edessä yritysten, asiantuntijoiden ja opiskelijoiden yhteistyö korkeakoulun tarjoamalla alustalla tulevaisuuden ratkaisu (Raappana 2018, 53). Yritysten sitouttaminen tuotekehitysympäristöön on tärkeää (Tuulaniemi 2011, 116–117), minkä vuoksi kehittämällä palveluja voidaan tuottaa arvoa niin Food Pilot Plantille, kuin sen asiakasyrityksille.

Kuvio 2. Palvelumuotoilun prosessi (Alhonen & Iloranta 2021, 5)

Etenin opinnäytetyössä kuviossa 2 esitetyn palveluprosessin mukaisesti. Ensimmäinen vaihe oli selvittää nykytilanne eli se, missä mennään? Tämä toteutettiin opinnäytetyössäni teemahaastatteluin. Toisessa vaiheessa työstin teemahaastatteluista saamaani materiaalia. Näistä kahdesta vaiheesta tarkemmin aineiston keruu ja analysointi luvussa.

Viimeisenä vaiheena kuviossa 2 on toteutusvaihe. Se on pääosin LAB-ammattikorkeakoulun organisaation käsissä. Opinnäytetyössä on tarkoituksena antaa kehitystoimenpiteitä sekä ehdotuksia, miten Food Pilot Plantin toimintaa ja sen jatkuvuutta voitaisiin kehittää. Palvelumuotoiluprosessi on iteratiivinen, jolloin toimenpiteiden ja kehitysehdotuksien toteutuksen aikana saattaa tulla tilanne, jolloin pitää palata prosessissa taaksepäin, jotta päästäisiin uudelleen eteenpäin (Alhonen & Iloranta 2021, 4).

Palvelumuotoilu kehittää Lahden alueen yrityksille elinvoimaisuutta ja kykyä olla tiennäyttäjät teollisten tuotteiden ja palveluiden tuottamisessa (Salokannel 2019, 121). Palvelumuotoilu on innovatiivinen tapa lähestyä kehityskohdetta ja se myös voi tuottaa uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja -ideoita (Tuulaniemi 2011, 45). Palvelumuotoilun vahvuutena on joustavuus ja asiakaslähtöisyys. Tämä näkyy yrityksen korkeampana käyttöasteena, kilpailukyvykkyytenä sekä asiakastyytyväisyytenä. (Alhonen & Iloranta 2021, 2.)

Yksi työkalu, jolla voidaan suunnitella seuraavat askeleet Food Pilot Plantin kehittämiseksi ja vaikuttavuuden aikaansaamiseksi, on vuosikello. Vuosikelloon ajoitetaan suunnitelma tavoitteille, jotka aiotaan saavuttaa. Vuoden aikana kirjataan ylös esimerkiksi muistiinpanoin havainnot ja tehtävät toimenpiteet. Säännöllisin välein on hyvä tarkastella vuosikellon suunnitelmaa, onko asetetut tavoitteet ja toimenpiteet saavutettu sekä onko tarvetta päivittää suunnitelmaa. (Alhonen & Iloranta 2021, 22.)

AINEISTON KERUU JA ANALYSOINTI

Opinnäytetyössä aineiston keruun menetelmäksi valittiin teemahaastattelu. Haastatteluilla tavoiteltiin tietoa Food Pilot Plantin palveluista ja niiden käytettävyydestä. Toimeksiantajan kanssa valittiin henkilöt, joita haastattelin. Tiedonkeruussa haastattelu on yksi hyödynnetyimmistä menetelmistä ja se soveltuu laaja-alaisesti eri kehitystarkoituksiin (Hirsjärvi & Hurme 2010, 34).

Teemahaastattelun kulku on vapaamuotoinen, kunhan kaikille haastateltaville esitetään samat teema-alueet, eli aihepiirit, haastattelun aikana. Teemahaastattelussa tavoitellaan vastauksia asetettuihin tutkimuskysymyksiin sekä -ongelmiin. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 88; Hirsjärvi, Remes & Sajavaara

2007, 203–204.) Teemahaastattelua varten rakennettiin kysymysrunko, jonka avulla haastattelua vietiin eteenpäin (Eskola, Lätti & Vastamäki 2018, 28–29). Tukikysymykset haastattelurunkoon tehtiin yhdessä toimeksiantajan kanssa. Liitteenä 1 on opinnäytetyöni haastattelurunko.

Haastattelut toteutin kaikkien haastateltavien kanssa Microsoft Teamsin välityksellä, samalla taltioiden sekä litterointimahdollisuutta hyödyntäen. Yhdessä haastattelussa taltiointi ei onnistunut, ja tästä haastattelusta tein muistiinpanot. Liitteenä 2 on saatekirje, jossa mainitaan haastattelujen taltioiminen. Ennen haastattelun aloittamista taltioiminen hyväksyttiin haastateltavilla erikseen, kuten Eskola, Lätti että Vastamäki (2018, 35) suosittelivat.

Haastateltaviksi valikoitui kahdeksan henkilöä, jotka ovat olleet kiinteästi mukana Food Pilot Plant-hankkeessa ja toimeenpanossa. Henkilöistä, joita haastattelin, viisi työskentelee Päijät-Hämeen Viljaklusterin jäsenyrityksissä ja kaksi henkilöä toimii yhteistyökumppaneiden organisaatioissa, sekä yksi haastateltava oli toimeksiantajan edustaja LAB-ammattikorkeakoululta. Haastatteluilla pyrin saamaan kommentteja sekä ideoita Food Pilot Plantin parempaan hyödyntämiseen asiakaskunnassa. Haastatteluista kertyi yhteensä 125 sivua litteroitua tekstiaineistoa sekä yhdeksän sivua muistiinpanoja.

Tekstiaineistoa lähdin analysoimaan sisällönanalyysillä. Sisällönanalyysin päämääränä on luoda uusia kehittämiskohteita ja asiakastuntemusta (Elo, Kajula, Tohmola & Kääriäinen 2022, 217). Sisällönanalyysiä käytetään kuvaamaan saatua aineistoa ytimekkäästi ja kokonaisvaltaisesti (Tuomi & Sarajärvi 2018, 140).

Sisällönanalyysi voidaan laatia aineistolähtöisesti eli induktiivisesti tai teorialähtöisesti eli deduktiivisesti (Elo & Kyngäs 2008, 109). Tässä opinnäytetyössä lähdettiin sisällönanalyysiä tekemään aineistolähtöisesti, koska tätä aihetta ei ole aiemmin juuri tutkittu (Elo ym. 2022, 218). Ensimmäisenä etsin litteroidusta tekstistä yhteisiä nimittäjiä ja niiden alle linkittyviä asioita. Aineistolähtöisessä sisällönanalyysissä etsitään aineistosta samankaltaisuuksia ja eroja, jotka sitten luokitellaan, ja/tai teemoitetaan, useampiin tulkintatasoihin ja

luodaan teoreettisia käsitteitä valikoidun datan perusteella (Graneheim, Lindgren & Lundman 2017, 30).

Taulukko 1. Opinnäytetyöni teemahaastatteluista nousseet asiat ja ideat

KOULUTUS	VIESTINTÄ	HAASTEET	TKI-TOIMINTA	TUOTEKEHITYSYMPÄRISTÖ	VAIKUTTAVUUS
Opiskelijat - KV-opiskelijat	Referenssicaset - Julkisuus	Kustannukset - Rahoitus - Tukien mahdollisuus? - Taloudellinen riski	Maistatus- ja kuluttajatestit - Käsinäytteet	Tilat ja laitteet - Tutustuminen --> mitä pystytään tekemään? - Toimintapäivä - Listaus laitteista - Säilyvyystestaus kiinnostaa - Resurssit	Alueellinen - Yrityksille - Kiertotalouden periaatteet - Keskeinen vetovoima - Kasvava elintarviketeollisuus - Huoltovarmuus - Omavaraisuus - Jalostava teollisuus - Koulutus - Raaka-ainepohjan monipuolistaminen
Koulutusohjelma - opinnäytetyö - Koulutuksesta viestiminen - Osajaja - Harjoittelut - Urapolut	Verkostoituminen - Asiakkuudet - Kumppanuudet - Sidosryhmät	Resurssit - Kilpailevat tuotekehitysympäristöt	Prosessikuvaus - Mitä tarvitaan yritykseltä? --> raaka-aineet --> pakkausmateriaalit	Analyysit - listaus analyyseistä	Paikallinen - Lahden elintarviketeollisuuden kasvaminen - Positiivinen asia
Muut koulutusohjelmat - Pakkauskehitys - Erilaiset kurssit, esim. yrittäjille - Koulutusketju maanviljelystä AMK-tasoiseen	Aktiivinen viestintä - Sisäinen viestintä - Demot laitteista - Hinnasto --> Mitä sisältyy hintaan? - Kaupallistaminen	Muuttuva maailma -nopea reagointi	Luottamuksellisuus - Kilpailulainsäädäntö - Tietosuojaja -turva - Aukikirjoitettu ohje/sopimus	Liiketoimintasuunnitelma - Houkuttelevuus? - 5 v suunnitelma	Viennin edistäminen - Viennin 2 x
	Yhteydenotto - Keneen otetaan yhteyttä? - Mitä mahdollisuuksia on?	Viestinnän puuttuminen	TKI-tuki - Ajankäyttö / aikataulutaminen - Koordinointi - Hallituksen TKI-tuki	Asiakkuudet - Nopea käyttöönotto TKIsta tuotantoon	Yhteistyö - Yritykset ja oppilaitos - Työvoiman saatavuus - Osaavan henkilöstön tarve - Yhteistyö eri oppilaitosten välillä - Nopea tuotekehitysympäristön rakentaminen - Tukevat hankkeet - Muun teollisuuden lisääntyminen
		Tekninen tuki	Rajapintatutkimus & kehitysyhteistyöt	Järjestelmät - Ajanvaraus? - Näytteiden koodaus	Imago
				Käyttö - Pieni mittakaava - Nopea vienti tuotantoon	Hankkeet - Sidoshankkeet --> Food Hub --> Viljo --> Food Campus Finland - Hankkeiden merkitys kasvaa
				Lainsäädäntö - Alkoholit	

Taulukkoon 1 on koottu opinnäytetyöni teemahaastatteluista esiin nousseita asioita ja ideoita, joita kävin LAB-ammattikorkeakoulun tuotekehitysympäristön asiantuntijoiden kanssa läpi. Haastattelujen aikana löydettyjä kehityskohteita ja ideoita aloitettiin kehittämään heti, jotta palveluja voitaisiin toteuttaa ja hioa edelleen asiakasymmärryksen parantamiseksi (Tuulaniemi 2011, 153). Näiden tietojen valossa voitiin toteuttaa tammikuussa 2024 työpaja LAB-ammattikorkeakoululla, mihin yritykset olivat tervetulleita tutustumaan ja kehittämään Food Pilot Plantia.

Paremmen sisällönanalyysin saamiseksi, aloin työstämään tekstiaineistoa vastaamaan haastattelukysymyksiin. Aineistoista keräsin ne sanat ja lauseet, jotka vastasivat tutkimuskysymyksiin. Sanat ja lauseet pelkistin niin, ettei asian ydin poistunut. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 123.) Pelkistettyjä sanoja ja lauseita yhdistin ja hioin saaden luokituksen (Kylmä & Juvakka 2007, 118; Tuomi & Sarajärvi 2018, 124).

Taulukossa 2 on esitetty opinnäytetyön sisällönanalyysillä saadut ylä- ja alaluokat. Luokittelun otsikoinnissa käytin haastatteluista saatuja ilmeisiä vastauksia ja niistä saatuja kuvauksia hyödynsin tuloksien avaamiseksi (Graneheim ym. 2017, 32). Työstettyäni haastatteluista saamaani aineiston päädyin sisällönanalyysin tuloksena kolmeen pääluokkaan, jotka ovat palveluliiketoiminta, aktiivinen viestintä ja kehittyvä alue. Näitä kolmea pääluokkaa yhdistäväksi luokaksi muodostui alueellinen vaikuttavuus.

Taulukko 2. Sisällönanalyysillä saadut ylä- ja alaluokat

Kokonaisvaltainen tuotekehityksen palvelutoiminta	Kustannustehokas ja aktiivinen toiminta	Tietoisuuden kasvattaminen	Viestinnän merkitys	Yhteistyö toimijoiden välillä	Alueellinen vetoavoima ja jatkuvuus
<ul style="list-style-type: none"> • Toiminnan koordinointi • Luottamus toimintaan • Tietoturvan takaaminen • Laitelistaus • Analyysilistaus • Testit ja koe-erät 	<ul style="list-style-type: none"> • Haastava markkinatilanne • Toiminnan aloittaminen • Käytön kustannukset • Osaava henkilöstö • Teknisen tuen tarve • Asiantuntemus 	<ul style="list-style-type: none"> • Säännöllinen viestintä • Kohde- ja sidosryhmille viestiminen • Suorat yhteyden otot 	<ul style="list-style-type: none"> • Tiedon saatavuus • Viestintä vaikuttavuudesta alueella • Referenssicaset 	<ul style="list-style-type: none"> • Oppilaitoksien ja yritysten välinen yhteistyö • Tuotekehitysalusta oppilaitoksien sekä yritysten käyttöön • Edellytykset nopeaan TKI-toimintaan • Ruokaviennin mahdollistaminen kehitysyhteistyössä • Tavoite ruokaviennin tuplaamisesta • Hankkeet ja sidosryhmät 	<ul style="list-style-type: none"> • Elintarvikeseuran koulutusohjelmat • Yrityksien osaavan henkilöstön tarve • Nopeasti muuttuva yhteiskunta • Elintarviketeollisuuden kasvukeskittymä • Positiivisen kokonaismielikuvan rakentaminen alueesta • Muun teollisuuden ja oheisliiketoimintojen kasvupotentiaali

Opinnäytetyöprosessin aikana koetin pitää mielessä Akaman (2009) ajatuksen, että kaikkien uusien ideoiden tuoksinassa, on tarkkailtava, ettei kehitystyö ajaudu ”väärille urille”. Akama (2009) on huomionnut, että usein palvelumuotoilussa kaunistellaan todellisuutta, jolloin toimintatapaan perustuva data saattaa ”kadota kehitystyön käännteissä”.

TULOKSET JA KEHITTÄMINEN

Food Pilot Plantin palveluliiketoiminta

Food Pilot Plant rakentui aikanaan Päijät-Hämeen Viljaklusterin jäsenyritysten tarpeesta (LAB University of Applied Sciences 2023a). Opinnäytetyön aikana käydyissä haastatteluissa ei noussut esiin laite- tai tilatarpeita, mutta saatavilla

olevien laitteiden, tilojen ja palvelujen tietoisuuden lisääminen nousi vastauksissa esille. Tuotekehitysympäristön tilojen käytön ja toiminnan luottamuksellisuuden ja tietoturvallisuuden takaaminen, sekä toiminnan koordinointi ja tutustuminen itse ympäristöön nousivat esiin useammassakin vastauksessa.

Palvelu vaatii toistuvaa kehittämistä, asiakkaiden ja ympäröivän markkinan jatkuvaa seurantaa (Tuulaniemi 2011, 243). LAB-ammattikorkeakoulu järjesti tammikuussa 2024 Food Hub -hankkeen yhteydessä työpajan, miten Food Pilot Plantin toiminta saadaan kunnolla käynnistettyä ja millaista palvelurakennetta yritykset toivovat Food Pilot Plantilta (LAB University of Applied Sciences 2023c). Asiakslähtöinen palveluliiketoiminta on käsitteenä laaja ja sitä on muun muassa Arantola ja Simonen (2009, 33) avanneet seuraavalla tavalla. Palvelun laatu ei ole itsessään asiakkaalle minkään väärä, ellei se kohtaa asiakkaan oman liiketoiminnan kanssa. Asiakkaan oma sitoutuminen on osa palvelun laatua, mutta palvelun tarjoajan on ymmärrettävä, mitä hyötyjä palvelu tuottaa asiakkaalle. Kilpailukykyisen palveluliiketoiminnan aikaansaamiseksi tarvitaan perusteellista asiakkaan tuntemista.

Sen lisäksi, että tietoisuus erilaisista palveluista on tärkeää, niin yritysten edustajat toivoivat selkeää hinnoittelua palveluille. Kustannusvaikutus tuotekehitystyössä, erityisesti pk-yrityksillä on kynnys, mikä tulisi saada mahdollisimman matalaksi. Teemahaastattelussa nousi esiin kysymys, miten yritykset löytävät apua rahoituksen hakemiseen.

Ja yksi haaste tietysti, että jos siellä jotain niinku syntyy, että miten se niin kun se polku sitten yrityksellä, että se saisi sen niinku rahoituksen sitten niinku viedä eteenpäin asiaa. Niin siinä tietysti sitten taas ELY-keskuksen rooli korostuu. Siellähän on sitten heidän niitä niinku suoraan niitä yritystykä, että tota miten se yrityksen osaaminen sitten hakea niitä tukia ja saako se siihenkin sitten ehkä jotain apua sieltä. (H7)

Rahoituksen ja tukien merkitys korostuu, mitä pienempi yritys haluaa toteuttaa tuotekehitystään oman yrityksensä tilojen ulkopuolella. Tähän tarvitaan myös tukea ja neuvoja esimerkiksi paikallisilta kehitys- tai yritysneuvontajärjestöiltä. Panostus tuotekehitykseen olisi hyvä olla määritetty yrityksen omassa strategiassa, jolloin rahoituksien hakeminen esimerkiksi hankerahoituksen kautta on hieman helpompaa.

Tuotteiden kehittäminen vaatii taloudellisesti pk-yritykseltä paljon, mutta jos sillä on tavoitteena kansainvälistyä, tulee tuotekehitystä välttämättä edistää, vaikkakin tuoteideoista noin yksi sadasta onnistuu markkinoilla (Kananen 2010, 13). Älykkään erikoistumisen strategiassa on tunnistettu haasteita, kuten TKI-palvelujen hyödyntämättömyys pk-yrityksissä, rahoituksen hankkiminen TKI-toimintaan sekä tuotteistamisen hankaluus (Päijät-Hämeen Liitto 2021b, 13). Tähän on nyt pyritty panostamaan Food Pilot Plant-tuotekehitysympäristön perustamisella ja sen palveluiden kehittämisellä.

Palvelujen ja tuotteiden kehittäminen vaativat yhteistyötä laajalta asiantuntijaryhmältä (Känkänen & Makkula 2019, 130). Yhtenäinen palvelukokonaisuus tukee sekä sisäistä että ulkoista sitoutumista ja luottamusta (Juntti 2022, 130). Luottamusta vahvistamaan tullaan tarvitsemaan salassapitosopimuksia (NDA). Kuten Kola ja muut (2020, 34) toteavat yhteistyö ei välttämättä aluksi tarvitse kirjallisia sopimuksia, mutta on todennäköistä, että yhteistyön jatkuvuuden kannalta sopimukset ovat oleellisia.

Aktiivinen viestintä korostuu

Teemahaastatteluiden aikana haasteina nähtiin Food Pilot Plantin toiminnan aloittamisen, nopeasti muuttuvan maailman sekä kustannusvaikutusten hallinnan lisäksi viestinnän oikea kohdentaminen. Vaikuttavuussäätiön (2021, 30) kirjallisuuskatsauksessa todettiin, että tutkimus-yritysyhteistyön haasteita ovat: 1) löytää sopivat kumppanit, 2) panostaa yhteistyön laadukkuuteen 3) kasvattaa tietoisuutta ja 4) markkinoida yhteistyön tuloksia. Ensisijaisesti Food Pilot Plantilla on lähdettävä parantamaan viestintää ja löytämään ratkaisut, joilla yritykset löytävät Food Pilot Plantin ja sen tarjoamat palvelut. Selkeän tavoitteen ja viestin kommunikoiminen on hyvä alku (Kola ym. 2020, 45; Juntti 2022, 129).

Food Pilot Plantin viestintä vaatii oman strategian. Strategiassa on mietittävä, miten tieto Food Pilot Plantista ja sen palveluista tavoittaa mahdollisimman monen elintarvikealan yrityksen, myös Päijät-Hämeen alueen ulkopuolelta. Viestinnän merkitys palvelun konseptoinnissa on tärkeä vaihe, jonka mukaan asiakas muodostaa palvelusta kokonaiskäsitteen (Tuulaniemi 2011, 191). Viestinnän osalta useampi haastateltava nosti ajatuksen referenssi case-tyyppisestä viestinnästä. Haastateltavat ymmärsivät, ettei tällaisia referenssi

caseja ole heti tarjolla, vaan se vaatii ensimmäisen todellisen Food Pilot Plantilla kehitetyn tuotteen.

Ehkä sitten myös varmaan tarvitsee niinku tämmöisiä keissejä. Esimerkkejä siihen tavallaan sen viestinnän tueksi, että mitkä ei nyt alussa tietenkään mahdollisia, mutta sitten tulevaisuudessa, vuoden päästä, niin että he (LAB-ammattikorkeakoulu) hyödyntävät siinä viestinnässä sitä case esimerkkiä. Että saa referenssiyrityksiä, referenssituoteaihioita, että tämmöinen tuote syntyi markkinoille täällä ympäristössä ja tästä lähdettiin. Mutta se on vielä niinku, se ei tässä alkuvaiheessa ole mahdollista, että että ja sitten eikä kaikissa tapauksissa, koska sitten siellä tulee tietysti näitä tämmöisiä liiketoimintaa ja liikesalaisuuden piiriin kuuluvia asioita, että ne täytyy olla sitten niinku sovittu ja sen yrityksen kanssa kuka siellä toimii. (H1)

Myös Food HUB-hankkeen työpajassa tammikuussa 2024 viestintä nousi yhdeksi tärkeimmistä toimenpiteistä, joka pitäisi saada mahdollisimman pian toimimaan, jotta tietoisuus kasvaisi ja tarvittavat tiedot olisivat käyttäjien saatavilla. Työpajassa esitettiin seuraavaa; Food Pilot Plantin verkkosivut on hyvä pitää päivitettyinä, hakukoneissa, kuten Googlessa tietyillä asiasanoilla tulisi Food Pilot Plantin löytyä heti listauksen kärkeen, jotta se saisi tarvittavaa huomiota. (Pethman & Raja 2024.)

Päijät-Hämeen kehittyvä alue

Bernerin vientireseptissä (Berner 2022a, 16) kirjattuihin toimenpiteisiin on jo nyt vastattu perustamalla kasvipohjaisten elintarvikkeiden tuotekehitykseen soveltuva ympäristö. Food Pilot Plant rakentui nopeasti LAB-ammattikorkeakoulun sekä Päijät-Hämeen Viljaklusterin jäsenyritysten sekä kumppaneiden yhteistyössä (Euroopan aluekehitysrahasto 2021). Opinnäytetyössä tehdyissä haastatteluissa korostui Lahden seudun toimijoiden halu kehittää ja kasvattaa alueen teollisuutta sekä koulutusmahdollisuuksia. Useat eri hankkeet siivittävät Päijät-Hämettä ja sen elintarvikealan toimijoita, kohti tulevaisuuden kasvipohjaisten tuotteiden sekä teollisuuden sivuvirtoja hyödyntävien prosessien aikakautta. Kehittämisen ja työn taustalla on ajatus kasvattaa ruokavientiä Suomesta. (Päijät-Hämeen liitto 2021a.)

Äärimmäisen hyvä asia, että tämmöinen pilotointi on nyt valmis, eikä niin, että sitten aloitettaisiin nyt vasta työstämään, vaan se on niinku se on nyt jo niinku olemassa oleva vastaus hallitusohjelmaan missä on TKI-panostuksesta. Nimenomaan niinku nostettu esiin että me saadaan kasvatettua sitä ruokavientiä niin niin niin. Tää on niinku jotenkin tää vaikuttavuus ei voisi olla parempi ajankohta tällaiselle ympäristölle. (H1)

Yhteistyö oppilaitosten sekä yritysten kanssa on tällä hetkellä aktiivista, tätä tukee useat erilaiset hankkeet, joita Päijät-Hämeen alueella on käynnissä. Näkyvät elintarviketeollisuuden kasvattamiseksi alueella ovat positiiviset.

Kehittämistoimenpiteet ja -ehdotukset

Food Pilot Plantin aloittaessa varsinaista toimintaansa, tulee sen toimintoja tukemaan tehdä liiketoiminta- sekä viestintästrategia, jossa tarjottava palveluliiketoiminta on selkeästi kuvattu ja viestinnälliset toimenpiteet dokumentoitu. Strategioissa tulee ottaa huomioon lyhyen aikavälin, että pitkän aikavälin toimenpiteet. Vuosikello-työkalua voidaan hyödyntää vuoden aikana Food Pilot Plantilla tehtävien toimien jäsentämisessä ja aikatauluttamisessa. Esimerkki vuosikellosta on liitteenä 3.

Jotta Food Pilot Plant ympäristöön saadaan toimijoita tekemään tuotekehitystöitä, tulee viestintää ja markkinointia suorittaa aktiivisesti Päijät-Hämeen alueella ja sen rajojen ulkopuolelle. Erilaiset tutustumis- ja tykypäivät yrityksille luovat matalamman kynnyksen tulla Food Pilot Plantille, ja aloittaa tuotekehitystoimintaa oman yrityksen tilojen ulkopuolella. Vaikuttavuussäätiön (2021, 12–13) julkaisussa pantiin merkille, että myönteiset kokemukset sekä näkyvä viestintä lisäävät yritysten innokkuutta kasvattaa ja sitoutua tutkimusyhteistyöhön oppilaitosten kanssa.

Food Pilot Plantin henkilökunnan osaamisella on suuri merkitys, kun aloitetaan käyttämään laitteistoja, tai etsitään ratkaisuja yritysten tuotekehityshaasteisiin tai toteutustapoihin. Henkilökunnan tietotaidon kasvattaminen myös asiakaskentän tuotantoihin ja tuotteisiin tulee ottaa huomioon, kun osaamista ja tietämystä kasvatetaan. Organisaation tulee pitää säännöllistä vuoropuhelua yritysten kanssa yllä, siitä millaista tietoa ja osaamista tarvitaan. (Poikela 2005, 32.) Myös LAB-ammattikorkeakoulun sisäinen prosessi tarvitaan, missä arvioidaan henkilöstön osaaminen ja sen kehitys. Osaamisen ja tietotaidon kartuttamiseen tulisi tehdä selkeä suunnitelma.

TKI-toiminnan rahoittamiseksi tulisi pk-yrityksiä ja pienempiä toimijoita varten olla ohjeistus, mistä he voivat hakea tukea omaan tuotekehitystoimintaansa. Vahva ja välittävä Suomi -hallitusohjelmassa (2023) on kirjattu oma kohtansa Suomen TKI-rahoituksen nostamiseksi. Hallitusohjelmaan on kirjattu TKI-toiminnan

rahoittamisen perusteena oleva kansallistaloudellinen vaikuttavuus muun muassa yhteiskäytöllisillä tuotekehitysalustoilla. (Valtioneuvosto 2023, 111.) Tämä vaatinee yhteistyötä alueen kehitysjärjestöjen kanssa, joiden toimialaan kuuluu yrityksiä neuvonta tai rahoitushankkeet.

POHDINTA

Varsinainen työ ja arki ovat Food Pilot Plant -tuotekehitysympäristössä vasta alkumetreillä, ja sen palveluita halutaan kehittää ja kasvattaa. Tämän opinnäytetyön tarkoituksena oli kuvata, millainen on Food Pilot Plantin vaikuttavuus Päijät-Hämeen alueen elintarvikealan yrityksiin ja toimijoihin. Tavoitteena opinnäytetyössä oli selvittää, kuinka hyvin Food Pilot Plant-hankkeessa toteutetut prosessit tukevat alueen elintarvikealan yritysten sekä yhteistyökumppanien tarpeita. Opinnäytetyön aikana selvitettiin myös millaisia palveluja ja tuotekehitystarpeita alueen elintarvikealantoimijoilla on, jotta Food Pilot Plantin toiminta saataisiin vastaamaan kysyntään.

Johtopäätökset

Julkisen ja yksityisen sektorin väliselle toiminnalle tarvitaan lisää tietoa ja ymmärrystä, jotta palveluliiketoimintaa näiden sektorien välillä voidaan toteuttaa (Hyttinen ym. 2009, 88). Yritysyhteistyön historiaa on monilta eri aloilta. Useimmiten korkeakouluista ja yliopistoista tutkijat ottavat yrityksiin yhteyttä, jotta voitaisiin alkaa toteuttamaan hanketta tai tutkimusta. Sopimus yrityksen ja yliopiston, tai korkeakoulun, välillä tulee tehdä lainsäädännön ja molemminpuoliset riskit huomioiden. Yhteistyöllä parannetaan akateemista tutkimusta ja samalla voidaan hyödyntää asiantuntijuutta erilaisissa hankkeissa tai tutkimustapauksissa. (Koskinen, Ruuska & Suni 2018, 215–217.) Yhteistyö vaatii sekä LAB-ammattikorkeakoulun että yritysten puolelta säännöllistä vuoropuhelua.

Vaikuttavuussäätöön (2021, 26) tekemän kirjallisuuskatsauksen johtopäätöksissä on listattu tutkimus-yritys-yhteistyön tekijöitä vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden kehittämiseksi. Opinnäytetyössäni kohtaamat aiheet ovat pitkälti samankaltaisia. Luottamuksen ja pitkäaikaisten suhteiden tärkeys, tuotekehitysympäristön näkyväksi tekeminen, kannustus avoimeen yhteistyöhön sekä lupaavien

yhteistyöverkostojen kasvattaminen ja mahdollistaminen. Toiminnan ollessa Food Pilot Plantilla alussa, pitkien kumppanuuksien rakentaminen on vasta alkutekijöissä, mutta vaatii molemminpuolista sitoutumista ja luottamusta yhdessä tekemiseen. Kun toiminnassa otetaan huomioon kommunikaatio, hallinnolliset rakenteet, perehdyttäminen ja johtamisseikat, ne helpottavat yhteistyön sekä luottamuksen rakentamista niin uusien kuin pitempiäaikaisten kumppanien kanssa (Kola ym. 2020, 49).

Päämäärää tavoiteltaessa toiminnan toteutuksen tulisi olla joustavaa, mikä huomioi toimintaympäristön nopeatkin muutokset ja sellaista, johon organisaatio pystyy sitoutumaan. Jotta tulevaisuudessa voitaisiin arvioida, onko toimenpiteillä saavutettu haluttua vaikuttavuutta, tulisi säännöllisesti arvioida tehdäänkö oikeita asioita ja pitääkö strategiaa muuttaa, jotta päästäisiin asetettuun päämäärään. (Hyttinen ym. 2009, 79–80.) LAB-ammattikorkeakoulun tulee asettaa Food Pilot Plantille päämäärä, johon sen tuleva liiketoimintastrategia nojaa.

Menestyvä ekosysteemi luo arvoa joka vaiheessa niin suoraan kuin välillisestikin. Ajan ja vaikutuksien ymmärtäminen, mittareiden hyödyntämisen ohella, vahvistavat jatkuvaa sitoutumista. (Kola ym. 2020, 89.) Vaikuttavuusarviointia tehdessä on hyvä huomioida sekä lyhyen että pidemmän aikavälin mittarit, jolla vaikuttavuutta mitataan. Juntti (2022, 136) on tiivistänyt väitöskirjassaan johtamisvaikutukset mittareihin, joilla voitaisiin määrittää onnistunut TKI-palvelu. Tällaisia mittareita on esimerkiksi onnistuneet tuotteet, asiakaskohtaamisten määrä, organisaation osaamisen kasvu sekä asiakkaiden osallistuminen palvelujen kehittämiseen.

Food Pilot Plantin kokonaisvaikuttavuus Päijät-Hämeen alueella tulee olemaan merkittävä. Food Pilot Plant on erityisesti pk-yrityksille helpotus tuotekehitystoimintaan, millä hekin pystyvät vastaamaan Suomen hallituksen vienti- ja tuotekehitystavoitteisiin. Alueen toimijoiden aktiivinen yhteistyö antaa mahdollisuuden yrityksille kasvattaa liiketoimintaansa ja vientiedellytyksiä.

Food Pilot Plantin ympärille rakentuu elementtejä, jotka hyötyvät tuotekehitysympäristön toiminnasta. Päijät-Hämeeseen on perustettu syksyllä 2023 Food Campus Finland parantamaan ja tukemaan Suomen ja Päijät-Hämeen alueen elintarvikeviennin mahdollisuuksia, joten Food Pilot Plant on jo

valmiina yritysten tuotekehitys- ja vientimahdollisuuksia varten (LAB University of Applied Sciences 2023d). Tulevaisuus näyttää, millaista vaikuttavuutta Food Pilot Plant tuo Päijät-Hämeen elinkeinoelämälle.

Luotettavuus ja eettisyys

Opinnäytetyöprosessin aikana on noudatettu hyvää tieteellistä käytäntöä, muistaen neljä perusperiaatetta: luotettavuus, arvostus, rehellisyys sekä vastuunkanto (TENK 2023, 11). Opinnäytetyössä paneudutaan alueelliseen vaikuttavuuteen ja siihen, miten Food Pilot Plantin toiminnalla vaikutetaan Päijät-Hämeen alueen elintarvikealan yrityksiin ja yhteistyökumppaneihin. Opinnäytetyön tarkoituksena ei ole paljastaa yritysten tai yhteistyökumppaneiden tuotekehitysideoita, tai muita henkilökohtaisia, ja/tai yritykseen liitännäisiä tietoja. Jokaisella haastatteluun pyydytyllä henkilöllä on ollut oikeus olla osallistumatta, tai perua osallistumisensa kesken opinnäytetyöprosessin.

Materiaali, jonka olen opinnäytetyön aikana kerännyt, luovutetaan ja arkistoidaan LAB-ammattikorkeakoululle, nauhoitettuja haastatteluja lukuun ottamatta. Nauhoitetut Microsoft Teamsillä tehdyt haastattelut on litteroitu. Nauhoitteet sekä litteroinnit tuhoetaan, kunhan opinnäytetyö on arvosteltu ja hyväksytty. Mikäli henkilö ei ole halunnut jotain asiaa kirjattavan opinnäytetyöartikkeliin tai kerättävään aineistoon, tuli se ilmoittaa selkeästi haastatteluvaiheessa.

Opinnäytetyö on tehty laadullisen tutkimuksen prosesseja noudattaen. Luotettavuutta pyrin avaamaan kirjoittamalla mahdollisimman selkeästi, totuudenmukaisesti ja järjestelmällisesti aihetta sekä koko opinnäytetyöprosessia avaten. Lopputulosten tulkinta kuvataan huolellisesti, jotta lukijalle tulisi ymmärrys, miksi kyseiseen lopputulokseen on päädytty. (Tuomi & Sarajärvi 2018, 163-164.)

LÄHTEET

- Akama, Y. 2009. Warts-and-all: the real practice of service design. First Nordic Conference on Service Design and Service Innovation. Oslo, 24th-26th November 2009. Viitattu 26.2.2024
<https://ep.liu.se/ecp/059/001/ecp09059001.pdf>.
- Alhonen, M. & Iloranta, M. 2021. Palvelumuotoilun menetelmiä ja työkaluja arkeen. Haaga-Helia. Viitattu 4.8.2023 <https://www.haaga-helia.fi/sites/default/files/file/2021-06/sun-3amk-palvelumuotoiluopas.pdf>.
- Ammattikorkeakoululaki 14.11.2014/932. Viitattu 16.2.2024
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20140932>.
- Arantola, H., & Simonen, K. 2009. Palvelemisesta palveluliiketoimintaan, asiakasymmärrys palveluliiketoiminnan perustana. Tekesin katsaus 256/2009. Viitattu 22.1.2024
https://www.businessfinland.fi/globalassets/julkaisut/palvelemisesta_palveluliike_toimintaan.pdf.
- Berner, A. 2022a. Suomalaisen ruokajärjestelmän kansainvälistäminen. Toimeenpanosuunnitelma. 2.12.2022. Viitattu 30.9.2023
https://mmm.fi/documents/1410837/126357651/Vientiresepti_toimeenpanosuunnitelma_02122022.pdf/25d4ae8a-ec1f-0a71-fb70-e765b92a8575/Vientiresepti_toimeenpanosuunnitelma_02122022.pdf?t=1669967071713.
- Berner, A. 2022b. Suomalaisen ruokajärjestelmän kansainvälistäminen. 15.3.2022. Viitattu 30.9.2023
<https://mmm.fi/documents/1410837/16313430/Vientiresepti15032022.pdf/514735e1-52a7-23a5-63c5-ca907880f7cc/Vientiresepti15032022.pdf?t=1647329129265>.
- Elo, S., Kajula, O., Tohmola, A. & Kääriäinen, M. 2022. Laadulliset sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen. *Hoitotiede* 2022, 34 (4), 215–255. Viitattu 14.1.2024 <https://journal.fi/hoitotiede/article/view/128987/78028>.
- Elo, S., & Kyngäs, H. 2008. The qualitative content analysis process. *Journal of advanced nursing*, 62(1), 107-115. Viitattu 25.1.2024
<https://doi.org/10.1111/j.1365-2648.2007.04569.x>.
- Eskola, J., Lätti, J., & Vastamäki, J. 2018. Teemahaastattelu: Lyhyt selviytymisopas. Teoksessa R. Valli (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 1. Metodien valinta ja aineistonkeruu: virikkeitä aloittelevalle tutkijalle*. 5., uudistettu painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 28–35.
- Euroopan aluekehitysrahasto, 2021. Vipuvoimaa EU:lta, hanke; Viljaklusterin Pilot-Plant. Euroopan unioni. Viitattu 31.1.2024
<https://www.eura2014.fi/rrtiepa/projekti.php?projektikoodi=A77843>.

Graneheim, U., Lindgren, B-M. & Lundman, B. 2017. Methodological challenges in qualitative content analysis: A discussion paper. *Nurse Education Today* 2017, 56, 29-34. Viitattu 14.1.2024 <http://dx.doi.org/10.1016/j.nedt.2017.06.002>.

Hirsijärvi, S. & Hurme, H. 2010. Tutkimushaastattelu, Teemahaastattelun teoria ja käytäntö. Helsinki: Gaudeamus Helsinki University Press.

Hirsijärvi, S., Remes, P. & Sajavaara, P. 2007. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi.

Hyttinen, K., Konttinen, J., Ahlqvist, T., Pelkonen, A. & Loikkanen, T. 2009. Ennakoiva vaikuttavuusarviointi innovaatio-ohjelmien strategisessa johtamisessa ja arviointiosaamisen uudet tarpeet. *Hallinnon tutkimus*, Vol 28 Nro arvioinnin teemanumero (2009), 74–93. Viitattu 17.2.2024 <https://journal.fi/hallinnontutkimus/article/view/100510/58017>.

Hyvän Mitta 2017. Vaikuttavuusketju. Viitattu 18.2.2024 https://www.hyvanmitta.fi/wp-content/uploads/2018/09/OSA-2_Hyv%C3%A4n-mitta_Vaikuttavuusketju.pdf.

Illi, M. 2018. Hanketoiminnan verkostoituminen isojen yritysten kanssa. Teoksessa A. Raappana (toim.) *Design or die -luovasta osaamisesta uutta arvoa ja kilpailukykyä*. Lahden ammattikorkeakoulun julkaisusarja, osa 46. Viitattu 18.2.2024 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/159264/LAMK_2018_46.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Juntti, M. 2022. Public Service Productization. A Constructive Approach on Research, Development and Innovation Process of University of Applied Sciences. Väitöskirja, University of Oulu. Viitattu 22.2.2024 <https://urn.fi/URN:ISBN:9789526235240>.

Kananen, J. 2010. PK-yritysten kansainvälistyminen. Jyväskylän ammattikorkeakoulujen julkaisuja -sarja. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.

Kola, S., Koivukoski, U., Koponen, L. & Heino, M. 2020. *Ecosystem handbook. The Art of Leading and Creating Impact*. Helsinki: Alma Talent.

Kolinen, P. 2018. Esipuhe. Teoksessa V. Tikka & N. Gävert (toim.) *Designin uusi aalto, Merkitystä ja menestystä tälle vuosisadalle*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Siltala.

Koskinen, I., Ruuska, M. & Suni, T. 2018. *Tutkimuksesta toimintaan. Tieteentekijän opas viestintään ja vaikuttamiseen*. Helsinki: Art House.

Kylmä, J. & Juvakka T. 2007. *Laadullinen terveystutkimus*. Helsinki: Edita Prima Oy.

Känkänen, A. & Makkula, S. 2019. Lahden Malli ammattikorkeakoulukentässä: yritysyhteistyötä ja uusia oppimisympäristöjä. Teoksessa S. Miettinen (toim.) *Muotoiluajattelu*. Teknologiateollisuus ry. Helsinki: Teknologainfo Teknova.

LAB University of Applied Sciences 2023a. Viljaklusterin Pilot Plant. Viitattu 1.5.2023 <https://lab.fi/fi/projekti/viljaklusterin-pilot-plant>.

LAB University of Applied Sciences 2023b. Food Pilot Plant - tuotekehitysympäristö avautuu. Viitattu 19.2.2024 <https://lab.fi/fi/uutiset/food-pilot-plant-tuotekehitysymparisto-avautuu>.

LAB University of Applied Sciences 2023c. Food Hub-hanke. Viitattu 1.10.2023 <https://lab.fi/fi/projekti/foodhub>.

LAB University of Applied Sciences 2023d. Food Campus Finland kasvattamaan Suomen ruokaosaamista ja -vientiä. 9.8.2023. Viitattu 2.10.2023 <https://lab.fi/fi/uutiset/food-campus-finland-kasvattamaan-suomen-ruokaosaamista-ja-vientia>.

Ojasalo, K., Moilanen, T. & Ritalahti J. 2014. Kehittämistyön menetelmät. Uudenlaista osaamista liiketoimintaan. Helsinki: SanomaPro.

Oksanen, J. 2003. VTT:n alueellinen rooli ja vaikuttavuus. VTT Tiedotteita – Research notes 2205. Viitattu 18.2.2024 <https://publications.vtt.fi/pdf/tiedotteet/2003/T2205.pdf>.

Pethman, K. & Raja, P. LAB ammattikorkeakoulu. Päijät-Hämeen FoodHub - hankkeen työpaja 30.1.2024.

Petruzzelli, A. & Murgia, G. 2019. University–Industry collaborations and international knowledge spillovers: A joint-patent investigation. *The Journal of Technology Transfer*, 45(4), 958-983. Viitattu 17.2.2024 doi:10.1007/s10961-019-09723-2.

Poikela, E. 2005. Työssä oppimisen prosessimalli. Teoksessa E. Poikela (toim.) Osaaminen ja kokemus. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy.

Päijät-Hämeen Liitto, 2021a. Päijät-Hämeen maakuntastrategia 2022–2025. Viitattu 31.1.2024 https://paijat-hame.fi/wp-content/uploads/2022/04/130422Maakuntastrategia_2022-2025.pdf.

Päijät-Hämeen Liitto, 2021b. Päijät-Hämeen älykkään erikoistumisen strategia. Viitattu 18.2.2024 https://paijat-hame.fi/wp-content/uploads/2022/01/030122_Alykkaan_erikoistumisen_strategia_karjet.pdf.

Päijät-Hämeen Viljaklusteri 2023. Kehittyvä klusteri. Viitattu 6.1.2024 <https://viljaklusteri.fi/kehittyva-klusteri/>.

Raappana, A. 2018. Design or die -luovasta osaamisesta uutta arvoa ja kilpailukykyä. Lahden ammattikorkeakoulun julkaisusarja, osa 46. Viitattu 18.2.2024 https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/159264/LAMK_2018_46.pdf?sequence=1&isAllowed=y.

Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto (verkkojulkaisu). Tampere.

Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 4.8.2023
https://www.fsd.tuni.fi/menetelmaopetus/kvali/L6_3_2.html.

Salokannel, R. 2019. Elinkeinoelämää hyödyttävä design Lahti. Teoksessa S. Miettinen (toim.) Muotoiluajattelu. Teknologiateollisuus ry. Helsinki: Teknologiatieto Teknova.

Salpaus, 2022. VILJO – ohjausosaamista Viljaklusterin toimialoille. Viitattu 1.10.2023 <https://www.salpaus.fi/info/kehitamme-toimintaamme/hankkeet/viljo-ohjausosaamista-viljaklusterin-toimialoille/>.

Schoonover, H. A., Grêt-Regamey, A., Metzger, M. J., Ruiz-Frau, A., Santos-Reis, M., Scholte, S. S. K., Walz, A. & Nicholas, K. A. 2019. Creating space, aligning motivations, and building trust: a practical framework for stakeholder engagement based on experience in 12 ecosystem services case studies. *Ecology and Society* 24(1):11. Viitattu 16.2.2024 <http://dx.doi.org/10.5751/ES-10061-240111>.

Stickdorn, M., Lawrence, A., Hormess, M. & Schneider, J. 2018. *This is service design doing*. USA: O'Reilly Media, Inc.

TENK, 2023. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukkausepäilyjen käsitteleminen Suomessa, Tutkimuseettisen neuvottelukunnan HTK-ohje 2023. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisuja 2/2023. Helsinki. Viitattu 25.1.2024 https://tenk.fi/sites/default/files/2023-03/HTK-ohje_2023.pdf.

Toikko, T. & Rantanen, T. 2009. Tutkimuksellinen kehittämistoiminta. Näkökulmia kehittämisprosessiin, osallistamiseen ja tiedontuotantoon. Tampere: Tampereen Yliopistopaino Oy – Juvenes Print.

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. 2018. *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tuulaniemi, J. 2011. *Palvelumuotoilu*. Helsinki: Talentum.

Vaikuttavuussäätiö 2021. Tutkimus-yritys-yhteistyö. Viitattu 17.2.2024 https://www.vaikuttavuussaatio.fi/wp-content/uploads/2021/02/vaikuttavuussaatio_selvitys.pdf.

Valtioneuvosto, 2023. Vahva ja välittävä Suomi Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023. Valtioneuvoston julkaisuja 2023:58. Viitattu 30.1.2024 <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/165042/Paaministeri-Petteri-Orpon-hallituksen-ohjelma-20062023.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Westman, S. 2021. Sidosryhmäyhteistyö ja vaikuttavuus. Kestävää hyvinvointia kehittämässä, Vaikutuksista kohti vaikuttavuutta. Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu. Viitattu 16.2.2024 <https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/703083/URNISBN9789523444119.pdf?sequence=2&isAllowed=y>.

LIITTEET

Liite 1. Haastattelurunko

Liite 2. Saatekirje

Liite 3. Esimerkki vuosikellosta

Liite 1. Teemahaastattelun runko

Teemahaastattelun runko

Koostuu kysymyksistä, jotka liittyvät Food Pilot Plantin toiminnan aloittamiseen sekä yritysten/yhteiskumppanien ajatuksiin, miten toimintaa tulisi viedä eteenpäin.

- Haastateltava on Päijät-Hämeen Viljaklusterin:
 - a. elintarvikealan toimijan edustaja
 - b. yhteistyökumppanin edustaja

- Koetteko, että Food Pilot Plant-hankkeen aikana toteutetut toiminnot tuotekehitysympäristössä auttavat yrityksiä TKI-toiminnassa?
 - Tuotekehitysympäristön tilat
 - Laitteet
 - Palvelut
 - Viestintä
 - Markkinointi
 - Osaaminen
 - Vienti
 - Muuta?

- Onko ilmennyt kehitys- ja/tai palvelutarpeita, joilla Food Pilot Plant vastaisi paremmin yritysten tarpeisiin?
 - Tuotekehitysympäristön tilat
 - Laitteet
 - Palvelut
 - Viestintä
 - Markkinointi
 - Osaaminen
 - Vienti
 - Muuta?

- Millaisia haasteita mahdollisesti näette Food Pilot Plantin toiminnassa?
 - Tuotekehitysympäristön tilat
 - Laitteet
 - Palvelut
 - Viestintä
 - Markkinointi
 - Osaaminen
 - Vienti
 - Muuta?

- Food Pilot Plantin aloittaessa toimintaansa, millaisena näette sen vaikuttavuuden ja vaikutukset alueen elintarvikealan toimijoille ja yhteistyökumppaneille?
 - Taloudellinen
 - Sosiaalinen
 - Osaaminen
 - Vienti

Liite 2. Saatekirje

Saatekirje 23.10.2023

Arvoisa Food Pilot Plantin yhteistyökumppani!

Olen Tarja Pöntinen ja suoritan ylemmän ammattikorkeakoulun Ennakoinnin ja kehittämisen asiantuntijatutkintoa Lapin ammattikorkeakoulussa. Opinnäytetyössäni tutkin vaikuttavuutta ja tutkimusaiheeni kohdistuu vasta avattuun Food Pilot Plant-tuotekehitysympäristöön ja sen vaikuttavuuteen alueen elintarvikealantoimijoille Päijät-Hämeessä. Toimeksiantajanani toimii LAB ammattikorkeakoulu ja opinnäytetyötäni ohjaamassa ovat Katja Pethman ja Pasi Raja.

Opinnäytetyössä on tavoitteena selvittää, miten Food Pilot Plant-tuotekehitysympäristö tulee kehittämään ja palvelemaan alueen kasvipohjaisia tuotteita valmistavien yritysten tarpeita sekä millaisia vaikutuksia ja vaikuttavuutta Food Pilot Plantin toiminnalla pyritään saavuttamaan. Opinnäytetyön tarkoituksena on saada tietoa, jonka avulla voidaan jatkokehittää Food Pilot Plant-tuotekehitysympäristön palveluja sekä toimintaa.

Tutkimusaineiston kerääminen tapahtuu teemahaastattelulla, joka kestää enintään tunnin verran. Haastattelut tehdään marraskuun aikana joko kasvotusten tai Teams-yhteyden välityksellä, kumpi tapa teille sopinee parhaiten. Olen yhteydessä teihin sähköpostilla haastatteluajan sopimiseksi. Haastattelut nauhoitetaan ja niiden sisältö analysoidaan sisällönanalyysin avulla, jonka jälkeen tallenteet tuhoetaan.

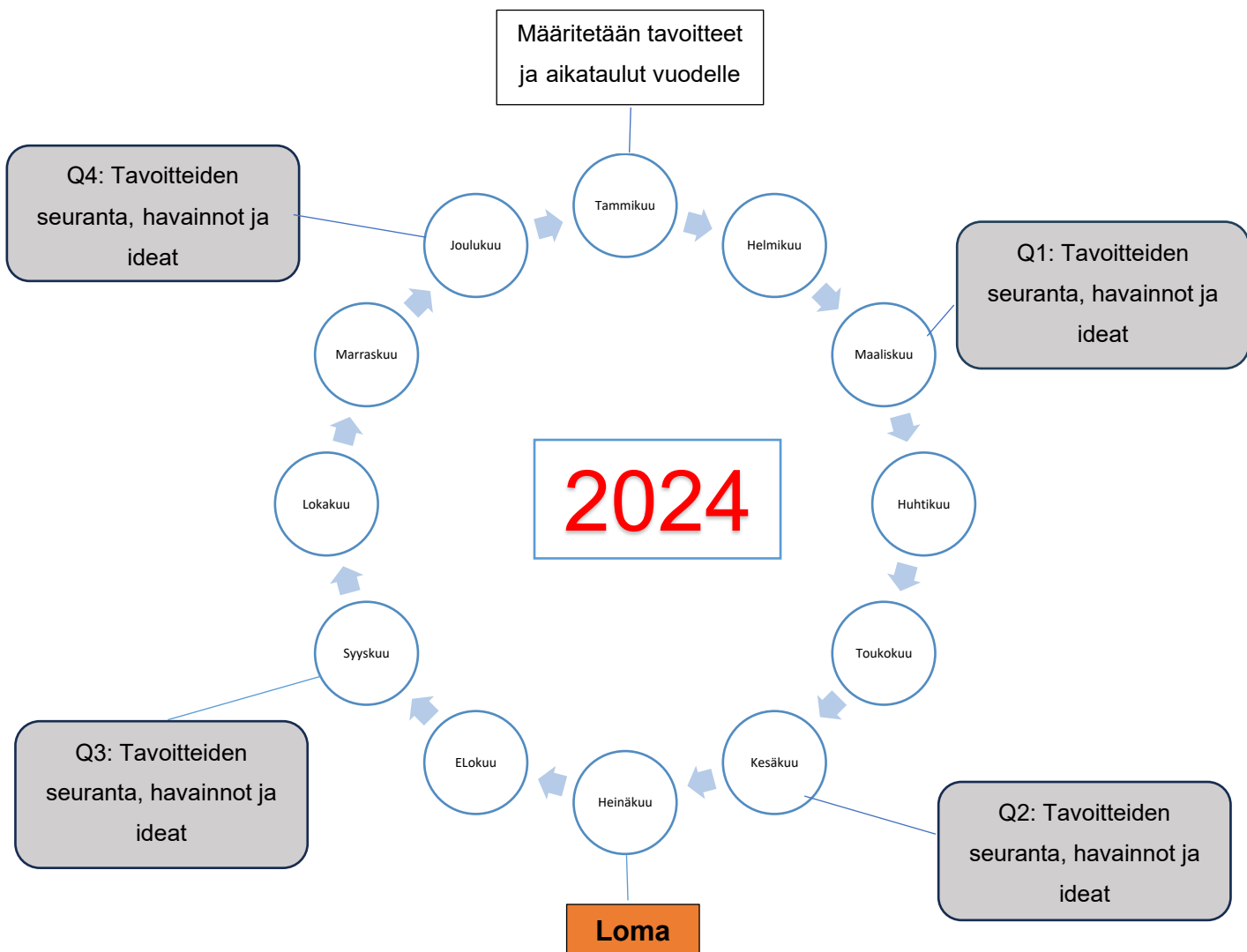
Haastatteluun osallistuminen on vapaaehtoista ja tapahtuu nimettömästi. Vastaukset käsitellään luottamuksellisesti ja niistä ei voida päätellä henkilöllisyyttä. Tutkimusaineisto kerätään ainoastaan opinnäytetyötä varten ja tallenteet hävitetään tutkimuksen valmistuttua.

Opinnäytetyötäni Lapin ammattikorkeakoulun ja koulutusohjelman puolesta ohjaa Sari Mattinen. Opinnäytetyöartikkeli julkaistaan toukokuussa 2024 ja se on osa monialaista opinnäytetyötä, missä pääteemana on vaikuttavuus. Opinnäytetyö tulee olemaan luettavissa Theseus-julkaisuarkistossa.

Vastaan mielelläni opinnäytetyötäni koskeviin kysymyksiin puh. 0400 769 775 tai e-mail tarja.pontinen@edu.lapinamk.fi

Ystävällisin terveisin, Tarja Pöntinen

Liite 3. Esimerkki vuosikellosta

Vuosikelloon voidaan esimerkiksi ajoittaa:

- Viestintäsuunnitelma, onko esimerkiksi kuukausi tms teemoja, missä viestitään?
- Loma-ajat, mikäli tuotekehitysympäristö on kiinni tietynä aikana
- Mahdolliset työpajat sekä seminaarit
- Messut jne
- Rahoitus- ja hankehakemukset
- Budjetointi
- Laitehuollot
- Sekä säännöllinen seuranta, esim. joka kolmas kuukausi, asiakasmäärien ja tilojen käytön seuraamiseksi

Kirjanpito tai muistio sovittujen asioiden suorittamiseksi tulisi tehdä mahdollisimman helpoksi (Alhonen & Iloranta 2021, 22).